

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ

**КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА «КИЇВСЬКА
МУНІЦИПАЛЬНА АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»
(КМАТ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ)**

УХВАЛЕНО

Рішенням Вченої ради
Коледжу хореографічного мистецтва
«КМАТ імені Сержа Лифаря»

Протокол № 5 від 30.06.2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Коледжу хореографічного
мистецтва «КМАТ імені Сержа
Лифаря»

Вячеслав КОЛОМІЄЦЬ

30 червня 2025 року

П Е Д А Г О Г І К А

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента підготовки бакалавра

галузі знань 02 Культура і мистецтво

спеціальності 024 Хореографія

Київ – 2025

Обговорено та рекомендовано до використання у освітньому процесі на засіданні кафедри теоретичних дисциплін (протокол № 7 від 30.06.2025 р.).

Обговорено та рекомендовано до використання у освітньому процесі на засіданні Навчально-методичної ради КМАТ імені Сержа Лифаря (протокол № 3 від 27.06.2025 р.).

Укладач: Савастру Н.І., доцент кафедри теоретичних дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Викладач: Савастру Н.І., доцент кафедри теоретичних дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Тематику курсу розроблено на основі матеріалів навчального посібника - Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. — К.: Видавничий центр «Академія», 2002. — 528 с.

Педагогіка. Робоча програма освітнього компонента підготовки бакалавра. / Уклад.: Савастру Н.І. – К.: КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025 р. – 73 с.

ЗМІСТ

1. Опис освітнього компонента	4
2. Мета та завдання освітнього компонента	5
3. Програма освітнього компонента	12
4. Структура освітнього компонента	50
5. Теми семінарських занять	54
6. Теми для самостійного опрацювання	54
7. Методи та форми навчання	55
8. Методи та форми контролю	56
9. Питання до екзамену	60
10. Оцінювання результатів навчання	61
11. Методичне забезпечення	63
12. Рекомендована література	63
13. Плани семінарських занять	68
14. Методичні рекомендації з вивчення освітнього компонента, проведення семінарських занять та організації самостійної роботи здобувачів освіти	70

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативна
	Спеціальність 024 Хореографія	Рік підготовки:
		3-й
		Семестр
Загальна кількість годин –120		V-VI-й
		Лекції
	Перший (бакалаврський рівень)	68 год.
		Практичні, семінарські
		4 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		48 год.
		Індивідуальні завдання
		-
		Вид контролю: екзамен, VI-й семестр

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання - 60% / 40%.

2. Мета та завдання освітнього компонента

Мета: сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про педагогіку як науку й практику, забезпечити засвоєння теоретичних основ навчання та виховання, розвинути здатність організовувати ефективну педагогічну взаємодію в закладах мистецької освіти, а також сформувати уміння застосовувати сучасні педагогічні підходи, методи й технології у професійній діяльності хореографа-педагога.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента є:

1. Ознайомити здобувачів освіти з основними категоріями, поняттями, закономірностями та принципами педагогіки як науки і сфери професійної діяльності.
2. Розкрити сутність освітнього процесу, його структурні компоненти, функції, методи, форми та засоби організації навчання у закладах мистецької освіти.
3. Сформувати розуміння сучасних педагогічних підходів, методик та технологій навчання, зокрема компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного та інтерактивного.
4. Розвинути в здобувачів освіти навички педагогічної взаємодії, ефективної комунікації та створення сприятливого освітнього середовища для творчого та професійного розвитку.
5. Сприяти формуванню педагогічного мислення, здатності аналізувати педагогічні ситуації, прогнозувати результати навчально-виховного впливу та приймати обґрунтовані педагогічні рішення.
6. Озброїти майбутніх фахівців уміннями планувати, проводити та оцінювати освітні заняття, враховуючи специфіку хореографічної підготовки та особливості функціонування мистецьких закладів освіти.
7. Формувати мотивацію до саморозвитку та педагогічної рефлексії, здатність до самооцінювання власної діяльності та вдосконалення професійних умінь.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі ВО повинні:

знати:

- ✓ поняття про педагогіку, предмет педагогіки як науки, галузі педагогіки, методи науково-педагогічного дослідження, мати знання про виховання як суспільну функцію;
- ✓ предмет дидактики та її основні категорії, мету освіти і завдання навчання, закономірності й принципи навчання;

- ✓ компоненти процесу навчання, структуру процесу навчання, технологію навчання, ефективність навчання;
- ✓ мету, завдання та принципи виховання, перевиховання, самовиховання, національного виховання;
- ✓ різні підходи до виховання, соціальні інститути виховання, виховну ситуацію, закономірності виховання, методи і форми виховання у кожному соціальному інституті, норми вихованості і причини відхилення від них, моделі виховання.

вміти:

- ✓ класифікувати методи дослідження за ознаками: теоретичні та емпіричні;
- ✓ структурувати зміст навчального матеріалу за його компонентами, виділяти знання, уміння та навички, які мають засвоюватися;
- ✓ ставити мету і визначати завдання навчального заняття, вибрати методи навчання в залежності від структури та змісту навчального матеріалу;
- ✓ проводити діагностику вихованості особистості;
- ✓ добирати зміст різних форм виховання в залежності від завдань, виховного впливу за його спрямованістю.

Опанування освітнім компонентом сприяє формуванню наступних компетентностей:

загальні компетентності:

- ✓ ЗК01 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ✓ ЗК02 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні компетентності:

- ✓ СК05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.
- ✓ СК12. Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

Опанування освітнім компонентом сприяє наступним **результатам навчання:**

- ✓ ПР01 Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із концепцією сталого розвитку України.
- ✓ ПР02 Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності.
- ✓ ПР11 Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.
- ✓ ПР16 Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.

**Узгодження змісту освітнього компонента «Педагогіка» з
програмними результатами навчання (ПР), загальними (ЗК) та
спеціальними компетентностями (СК)**

№ лекції	Тема лекції	ПР	ЗК та СК	Відображення в тематиці
1	Освітній блок 1. Загальні засади педагогіки. Розділ 1. Педагогіка: становлення, сучасний стан. Вступна лекція. Педагогіка як наука.	ПР01, ПР02	ЗК01, ЗК02	Розкривається педагогіка як соціально значуща наука, що формує громадянські, моральні та культурні цінності
2	Історичний розвиток педагогіки. Напрями педагогіки.	ПР02	ЗК02, СК05	Висвітлюється еволюція педагогічної думки у взаємозв'язку з розвитком культури, науки й суспільства
3	Предмет і основні категорії педагогіки.	ПР02	ЗК02, СК12	Формується розуміння базових педагогічних понять як основи професійної діяльності
4	Розділ 2. Наукові дослідження — шлях до розв'язання проблем педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки.	ПР11	ЗК02, СК05	Показано міждисциплінарний характер педагогіки та її зв'язки з психологією, мистецтвом, культурологією
5	Логіка і методика педагогічних досліджень. Методологія педагогіки.	ПР11, ПР16	СК12	Формуються навички наукового аналізу педагогічних явищ та результатів освітньої діяльності
6	Методи науково-педагогічного дослідження.	ПР11, ПР16	СК12	Опанування методів педагогічного дослідження для оцінювання й удосконалення професійної діяльності

7	Етапи педагогічного дослідження.	ПР16	СК12	Розвиток умінь аналізувати, узагальнювати та оцінювати результати педагогічної діяльності
8	Розділ 3. Розвиток, виховання і формування особистості. Процес розвитку і формування особистості.	ПР02	ЗК02, СК05	Усвідомлення закономірностей розвитку особистості в освітньому й соціокультурному середовищі
9	Спадковість і розвиток. Вплив середовища на розвиток і формування особистості.	ПР02	ЗК02	Аналіз взаємодії біологічних і соціальних чинників розвитку особистості
10	Розвиток і виховання. Діяльність як чинник розвитку особистості.	ПР02, ПР16	ЗК02, СК12	Розкривається роль діяльності як педагогічного чинника розвитку та виховання
11	Розділ 4. Мета виховання. Поняття мети виховання. Завдання основних напрямів всебічного розвитку особистості.	ПР01, ПР02	ЗК01, ЗК02	Формуються громадянські, моральні та культурні орієнтири виховання
12	Програма виховання. Цілі виховання.	ПР01, ПР16	ЗК01, СК12	Аналізуються цілі й програмні засади виховання та оцінювання їх результативності
13	Освітній блок 2. Теорія освіти і навчання (дидактика). Розділ 1. Суть процесу навчання. Поняття дидактики. Процес навчання. Функції процесу навчання.	ПР11	ЗК02, СК12	Розкривається сутність дидактики як теорії навчання, структура та функції процесу навчання як цілісної педагогічної системи
14	Тема 2. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів.	ПР11, ПР16	СК12	Формується здатність аналізувати діяльність учителя та навчально-пізнавальну активність учнів, застосовувати психолого-педагогічні засади організації навчання
15	Тема 3. Закономірності та принципи навчання. Характеристика основних принципів навчання. Методи і засоби навчання.	ПР11	СК12	Засвоюються дидактичні закономірності, принципи, методи й засоби навчання як основа ефективної педагогічної діяльності
16	Тема 4. Методи стимулювання навчальної діяльності учнів. Проблема	ПР02, ПР11	ЗК02, СК12	Розкриваються механізми мотивації навчальної діяльності та індивідуалізації навчання з урахуванням здібностей учнів

	навчання обдарованих дітей.			
17	Освітній блок 3. Теорія виховання. Розділ 1. Суть процесу виховання Процес виховання, його специфіка, компоненти і рушійні сили.	ПР02	ЗК02, СК12	Розкривається сутність процесу виховання як цілісного педагогічного явища, його структурні компоненти та чинники розвитку особистості
18	Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання.	ПР16	ЗК01, СК12	Висвітлюються етапність виховного процесу та роль педагога в управлінні вихованням
19	Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми. Перевиховання: суть, функції, етапи, принципи.	ПР02, ПР16	ЗК02, СК12	Аналізуються механізми самовиховання та перевиховання як складові розвитку й корекції особистості
20	Результати процесу виховання. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.	ПР16	ЗК02, СК12	Формується здатність оцінювати результати виховної діяльності та визначати шляхи підвищення її ефективності
21	Розділ 2. Основні закономірності та принципи виховання Основні закономірності процесу виховання. Характеристика принципів виховання.	ПР02, ПР16	ЗК02, СК12	Висвітлюються закономірності та принципи виховання як методологічна основа педагогічної діяльності
22	Розділ 3. Основні напрями виховання Розумове виховання. Формування наукового світогляду.	ПР02	ЗК02, СК05	Розкривається роль розумового виховання у формуванні наукового світогляду та культури мислення
23	Моральне виховання. Виховання свідомої дисципліни, почуття обов'язку та відповідальності.	ПР01, ПР02	ЗК01, ЗК02	Формуються моральні цінності, громадянська відповідальність і свідоме ставлення до соціальних норм
24	Правове виховання. Екологічне виховання. Трудове виховання.	ПР01, ПР02	ЗК01, ЗК02	Розкривається значення правової культури, екологічної свідомості та трудового виховання у розвитку особистості
25	Економічне виховання. Естетичне виховання. Фізичне виховання.	ПР02	ЗК02	Висвітлюється комплексний підхід до виховання особистості, поєднання економічних, естетичних і фізкультурних цінностей
26	Розділ 4. Загальні методи виховання	ПР11	СК12	Розкривається сутність методів і прийомів виховання як

	Поняття методу та прийому виховання.			інструментів педагогічного впливу
27	Характеристика основних груп методів виховання.	ПР11, ПР16	СК12	Формується здатність добирати та аналізувати методи виховання відповідно до педагогічних завдань
28	Розділ 5. Виховання учнівського колективу Поняття колективу: суть, ознаки, функції, структура. Шляхи згуртування колективу.	ПР02	ЗК02, СК05	Висвітлюється роль колективу як чинника соціалізації та виховання особистості
29	Органи учнівського самоврядування. Виховний вплив колективу.	ПР01, ПР16	ЗК01, СК12	Аналізується значення учнівського самоврядування та виховного потенціалу колективу
30	Освітній блок 4. З історії педагогіки. Розділ 1. Педагогіка давнього світу. Виховання у первісному суспільстві. Виховання і навчання в країнах Давнього Сходу.	ПР02	ЗК02	Розкриваються витoki виховання та освіти в ранніх цивілізаціях
31	Виховання і навчання у Давній Греції та Римі.	ПР02	ЗК02, СК05	Аналізуються античні освітньо-виховні системи як основа європейської педагогічної традиції
32	Розділ 2. Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей у середньовічній Європі, в епоху Відродження та Реформації. Особливості освітньо-виховної практики та педагогічної думки в епоху середньовіччя. Виникнення університетів. Школа і педагогічна думка в Європі в епоху Відродження та Реформації.	ПР02	ЗК02, СК05	Висвітлюється розвиток педагогічної думки та інституцій освіти в історичній динаміці
33	Розділ 3. Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки (XVII—XX ст.). Педагогічна система Я.-А. Коменського. Реформаторська	ПР11	ЗК02, СК12	Розкривається внесок класичних і реформаторських педагогічних концепцій у розвиток освіти

	педагогіка зарубіжних країн кінця XIX–XX ст.			
34	Розділ 4. Історія української школи і педагогіки. Виховання, школа і педагогічна думка в Україні: від Київської Русі до XXI століття. Сучасні тенденції цифрової трансформації та інноваційних педагогічних практик.	ПР02, ПР11	ЗК02, СК05, СК12	Аналізується еволюція української педагогіки та сучасні інноваційні процеси в освіті

Пояснення до таблиці узгодження

Таблиця узгодження відображає системний взаємозв'язок між лекційною тематикою освітнього компонента «Педагогіка», загальними (ЗК) та спеціальними (СК) компетентностями, а також програмними результатами навчання (ПР).

- Загальні компетентності (ЗК01, ЗК02) реалізуються через формування ціннісних орієнтацій, громадянської відповідальності, усвідомлення ролі освіти, культури та мистецтва у розвитку суспільства.
- Спеціальні компетентності (СК05, СК12) формуються шляхом опанування теоретичних і прикладних засад педагогіки, аналізу освітніх процесів, використання міждисциплінарних зв'язків та сучасних педагогічних методик.
- Програмні результати навчання (ПР01, ПР02, ПР11, ПР16) досягаються поступово — від засвоєння базових понять педагогіки до формування здатності аналізувати, оцінювати й удосконалювати педагогічну діяльність у сфері мистецької освіти.

Таким чином, тематика лекцій побудована логічно й послідовно, забезпечуючи **наскрізну реалізацію компетентнісного підходу** та професійну спрямованість підготовки майбутнього хореографа-педагога.

3. Програма освітнього компонента.

І семестр

Освітній блок 1. Загальні засади педагогіки.

Розділ 1. Педагогіка: становлення, сучасний стан

1. Вступна лекція.

Мета: Ознайомити здобувачів освіти з предметом, завданнями, категоріями та структурою педагогіки як науки; розкрити її зв'язки з іншими галузями знань і значення у професійній підготовці педагога.

Основний зміст: Педагогіка як наука. Об'єкт і предмет педагогіки. Структура педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Значення педагогіки у підготовці майбутнього фахівця.

Питання для самоперевірки:

1. У чому полягає предмет педагогіки?
2. Які основні категорії педагогіки ви знаєте?
3. У чому проявляються зв'язки педагогіки з іншими науками?
4. Яке місце педагогіки у підготовці майбутнього фахівця?

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати коротке повідомлення про роль педагогіки в сучасній освіті.
2. Проаналізувати погляди В. Сухомлинського на сутність педагогічної праці.
3. Опрацювати джерела з історії розвитку педагогічної думки в Україні.

Рекомендована література:

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

2. Історичний розвиток педагогіки. Напрями педагогіки.

Мета: Розкрити етапи становлення педагогіки як науки, простежити еволюцію її основних ідей, напрямів і концепцій; ознайомити здобувачів освіти з основними тенденціями розвитку педагогічної думки від античності до сучасності.

Основний зміст: Зародження педагогічних ідей в античному світі. Педагогіка середньовіччя. Педагогіка епохи Відродження і Нового часу. Розвиток педагогічної думки в Україні. Сучасні напрями розвитку педагогіки.

Питання для самоперевірки

1. Які етапи розвитку педагогічної думки ви можете назвати?
2. У чому полягають особливості виховання в античному світі?
3. Як вплинула релігія на педагогіку середньовіччя?
4. Які зміни відбулися у педагогіці епохи Відродження та Нового часу?
5. Які основні тенденції розвитку сучасної педагогіки?

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати коротке повідомлення про розвиток педагогічної думки в античності або середньовіччі.
2. Опрацювати матеріали про етапи становлення української педагогіки.
3. Скласти порівняльну таблицю напрямів сучасної педагогіки (традиційна, гуманістична, цифрова, інклюзивна).

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 — 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

3. Предмет і основні категорії педагогіки.

Мета: Розкрити сутність педагогіки як науки, визначити її предмет, об'єкт і основні категорії; пояснити зміст основних понять і взаємозв'язки між ними.

Основний зміст: Об'єкт і предмет педагогіки. Завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. Закономірності та принципи педагогіки. Взаємозв'язок категорій педагогіки.

Питання для самоперевірки

1. Що є об'єктом і предметом педагогіки?
2. Назвіть основні категорії педагогіки.
3. Які закономірності та принципи педагогічного процесу ви знаєте?
4. Як пов'язані між собою навчання, виховання, розвиток і освіта?

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати коротке повідомлення про основні категорії педагогіки.
2. Розкрити взаємозв'язок між вихованням і розвитком особистості.
3. Створити схему взаємозв'язку основних педагогічних категорій.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

4. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками.

Завдання педагогіки.

Мета: Ознайомити здобувачів освіти зі структурою педагогічних наук, показати взаємозв'язок педагогіки з іншими галузями знань, розкрити основні завдання сучасної педагогіки.

Основний зміст: Система педагогічних наук. Загальна педагогіка і її складові. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання сучасної педагогіки. Тенденції розвитку педагогіки в ХХІ столітті.

Питання для самоперевірки

1. Які основні галузі педагогічних наук ви знаєте?
2. Які науки найбільш тісно пов'язані з педагогікою?
3. У чому полягають завдання сучасної педагогіки?
4. Які тенденції розвитку педагогіки простежуються у ХХІ столітті?

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати схему системи педагогічних наук.
2. Визначити приклади взаємозв'язку педагогіки з іншими науками.
3. Проаналізувати сучасні тенденції розвитку педагогіки в Україні.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Розділ 2. Наукові дослідження — шлях до розв'язання проблем педагогіки.

5. Логіка і методика педагогічних досліджень. Методологія педагогіки.

Мета: Ознайомити здобувачів освіти з основами методології педагогіки, розкрити логіку та структуру науково-педагогічного дослідження, сформулювати розуміння послідовності його етапів, видів і методів.

Основний зміст: Сутність і структура методології педагогіки. Логіка педагогічного пізнання. Рівні методологічного аналізу. Етапи педагогічного дослідження. Методологія сучасної педагогіки.

Питання для самоперевірки

1. Що є предметом і завданнями методології педагогіки?
2. Які рівні методологічного аналізу вам відомі?
3. У чому полягає логіка педагогічного дослідження?
4. Які етапи проходить педагогічне дослідження?
5. Які сучасні тенденції розвитку методології педагогіки?

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти схему етапів педагогічного дослідження.
2. Підготувати коротке повідомлення про значення гіпотези в педагогічному експерименті.
3. Проаналізувати приклади сучасних педагогічних досліджень в Україні.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).

4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Методи науково-педагогічного дослідження.

Мета: Розкрити сутність, класифікацію та особливості застосування методів науково-педагогічного дослідження; сформувати у здобувачів освіти вміння вибирати адекватні методи для розв'язання педагогічних завдань.

Основний зміст: Поняття методу педагогічного дослідження. Класифікація методів педагогічного дослідження. Теоретичні методи педагогічного дослідження. Емпіричні методи дослідження. Обробка, аналіз та інтерпретація результатів.

Питання для самоперевірки

1. Що таке метод педагогічного дослідження?
2. Які основні групи методів педагогічних досліджень існують?
3. Назвіть приклади теоретичних методів пізнання.
4. У чому полягає сутність педагогічного експерименту?
5. Як здійснюється обробка та узагальнення результатів педагогічного дослідження?

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти схему класифікації методів педагогічного дослідження.
2. Проаналізувати один із емпіричних методів (за вибором) та описати алгоритм його застосування.
3. Підготувати коротку доповідь про роль педагогічного експерименту у перевірці гіпотези.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

7. Етапи педагогічного дослідження.

Мета: Розкрити логіку та послідовність етапів педагогічного дослідження, визначити зміст діяльності дослідника на кожному з них, сформулювати вміння планувати та організовувати власне педагогічне дослідження.

Основний зміст: Загальна характеристика педагогічного дослідження. Підготовчий етап педагогічного дослідження. Констатувальний етап. Формувальний (експериментальний) етап. Підсумковий (аналітико-узагальнювальний) етап.

Питання для самоперевірки

1. Які основні етапи педагогічного дослідження ви знаєте?
2. У чому полягає сутність підготовчого етапу?
3. Які методи застосовуються на констатувальному етапі?
4. Які завдання вирішуються на формувальному етапі?
5. Яке значення має узагальнювальний етап дослідження?

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти структурно-логічну схему етапів педагогічного дослідження.
2. Проаналізувати приклад наукового дослідження з педагогіки та визначити, як у ньому реалізовані етапи.
3. Підготувати короткий опис власного дослідницького задуму із зазначенням основних етапів реалізації.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).

4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Розділ 3. Розвиток, виховання і формування особистості.

8. Процес розвитку і формування особистості.

Мета: Розкрити сутність процесів розвитку й формування особистості, визначити їх основні закономірності та взаємозв'язок із вихованням і навчанням; сформувати цілісне розуміння людини як суб'єкта педагогічного впливу.

Основний зміст: Поняття розвитку особистості. Формування особистості як педагогічний процес. Закономірності розвитку і формування особистості. Взаємозв'язок розвитку, виховання і навчання. Сучасні підходи до вивчення розвитку особистості.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає сутність розвитку особистості?
2. Як співвідносяться поняття “розвиток” і “формування”?
3. Які основні закономірності розвитку особистості?
4. Яку роль відіграють виховання і навчання у розвитку людини?
5. Які сучасні підходи до розуміння розвитку особистості існують?

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти порівняльну таблицю “Розвиток — Формування — Виховання”.
2. Проаналізувати педагогічну ситуацію, у якій проявляється суперечливість розвитку особистості.
3. Підготувати повідомлення про сучасні концепції розвитку особистості у педагогіці XXI століття.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

9. Спадковість і розвиток. Вплив середовища на розвиток і формування особистості.

Мета: Розкрити сутність спадковості й середовища як чинників розвитку особистості; визначити співвідношення біологічних та соціальних факторів у процесі формування людини; підкреслити роль педагогічного впливу у гармонійному розвитку.

Основний зміст: Спадковість як біологічна основа розвитку. Середовище як соціальний фактор розвитку. Співвідношення спадковості, середовища і виховання. Роль сім'ї та навчального закладу як мікросередовища. Вплив сучасного інформаційного середовища.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає сутність спадковості як чинника розвитку?
2. Які аспекти соціального середовища впливають на формування особистості?
3. Як взаємодіють спадковість, середовище і виховання?
4. Яке значення мають сім'я та школа у розвитку людини?
5. Які особливості має сучасне інформаційне середовище як чинник виховання?

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти схему «Співвідношення спадковості, середовища і виховання».

2. Підготувати приклади впливу середовища на розвиток позитивних і негативних рис особистості.
3. Написати коротке есе «Які чинники найбільше вплинули на мій розвиток як особистості».

Рекомендована література

4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

10. Розвиток і виховання. Діяльність як чинник розвитку особистості.

Мета: Розкрити взаємозв'язок процесів розвитку й виховання; показати роль діяльності як провідного чинника становлення особистості; сформувати розуміння активної позиції людини у власному саморозвитку.

Основний зміст: Взаємозв'язок розвитку та виховання. Сутність діяльності як чинника розвитку. Основні види діяльності, що впливають на розвиток. Активність і саморозвиток особистості. Роль виховання у спрямуванні діяльності.

Питання для самоперевірки

1. Як взаємопов'язані процеси розвитку та виховання?
2. У чому полягає роль діяльності у формуванні особистості?
3. Назвіть основні види діяльності, що сприяють розвитку людини.

4. Як пов'язані активність і саморозвиток особистості?
5. Яким чином педагогічне керівництво діяльністю впливає на результати виховання?

Завдання для самостійної роботи

1. Побудувати схему «Взаємозв'язок розвитку, виховання та діяльності».
2. Підготувати коротку доповідь про роль саморозвитку у становленні професійної компетентності педагога.
3. Навести приклади педагогічних ситуацій, у яких діяльність стає чинником виховного впливу.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Розділ 4. Мета виховання

11. Поняття мети виховання. Завдання основних напрямів всебічного розвитку особистості.

Мета: Ознайомити здобувачів освіти з педагогічним розумінням мети виховання; розкрити сутність ієрархії виховних цілей і завдань; визначити основні напрями всебічного розвитку особистості в сучасній освіті.

Основний зміст: Сутність і поняття мети виховання. Ієрархія виховних цілей. Основні напрями всебічного розвитку особистості. Принципи визначення мети та завдань виховання. Мета виховання в контексті сучасної освіти.

Питання для самоперевірки

1. Що є метою виховання у сучасній педагогіці?
2. Яку структуру має ієрархія виховних цілей?
3. Назвіть основні напрями всебічного розвитку особистості.
4. Які принципи лежать в основі визначення завдань виховання?
5. Як трансформується мета виховання в умовах цифрової доби?

Завдання для самостійної роботи

1. Побудувати схему «Ієрархія цілей і завдань виховання».
2. Підготувати коротке повідомлення про еволюцію мети виховання в історії педагогіки.
3. Проаналізувати сучасні документи (Концепція НУШ, Стратегія освіти) щодо виховних цілей.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

12. Програма виховання. Цілі виховання.

Мета: Ознайомити здобувачів освіти з поняттям і структурою програми виховання; визначити сутність і типи виховних цілей, їх зв'язок із формуванням особистісних якостей та компетентностей.

Основний зміст: Поняття програми виховання. Структура програми виховання. Цілі виховання та їх класифікація. Основні напрями реалізації програми виховання. Програма виховання в сучасній освітній політиці.

Питання для самоперевірки

1. Що розуміють під програмою виховання?
2. Які основні елементи має структура виховної програми?
3. Як класифікуються цілі виховання?
4. Назвіть основні напрями реалізації програми виховання.
5. Які особливості має сучасна програма виховання в українській освіті?

Завдання для самостійної роботи

1. Розробити короткий фрагмент програми виховання для своєї спеціальності.
2. Порівняти державні та авторські програми виховання.
3. Проаналізувати виховний потенціал освітнього середовища власного закладу освіти.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Освітній блок 2. Теорія освіти і навчання (дидактика).

Розділ 1. Суть процесу навчання

1. Поняття дидактики. Процес навчання. Функції процесу навчання.

Мета: Ознайомити здобувачів освіти з основами дидактики як науки про навчання; розкрити суть процесу навчання, його структуру та функції; показати взаємозв'язок навчання й розвитку особистості.

Основний зміст: Поняття дидактики та її предмет. Процес навчання як цілісна система. Функції процесу навчання. Компоненти процесу навчання. Взаємозв'язок навчання, виховання та розвитку.

Питання для самоперевірки

1. Що є предметом дидактики як науки?
2. У чому полягає сутність процесу навчання?
3. Які основні функції виконує навчання?
4. Які компоненти входять до структури навчального процесу?
5. Як взаємодіють процеси навчання, виховання та розвитку?

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти схему структури процесу навчання.
2. Проаналізувати освітню, виховну та розвивальну функції на прикладі власної педагогічної практики.
3. Підготувати короткий реферат «Дидактика як система наукових знань про навчання».

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

2. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Мета: Розкрити структуру педагогічної діяльності вчителя в процесі навчання; визначити психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти; показати єдність професійної діяльності педагога та активності здобувачів освіти; сформулювати здатність до аналізу індивідуально-психологічних особливостей здобувачів освіти шляхом складання психолого-педагогічної характеристики як основи ефективної педагогічної взаємодії.

Основний зміст: Діяльність учителя як цілісна професійна система: мета, завдання, функції та результативність педагогічної діяльності. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі: планування, організація, мотивація, контроль і рефлексія. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти: пізнавальні процеси, індивідуальні та вікові особливості розвитку особистості. Мотивація як рушій навчальної діяльності: види, рівні та способи формування навчальної мотивації. Співпраця вчителя й здобувача освіти як умова успішного навчання: педагогічна взаємодія, партнерство, педагогічне спілкування. Психолого-педагогічна характеристика здобувача освіти: мета, структура, критерії та методи складання; аналіз навчальної діяльності, поведінки, мотиваційної сфери та міжособистісних взаємин як підґрунтя індивідуалізації освітнього процесу.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає системний характер педагогічної діяльності вчителя?
2. Назвіть основні етапи діяльності педагога в навчальному процесі.
3. Які психологічні чинники визначають навчально-пізнавальну діяльність?
4. Яку роль відіграє мотивація у навчанні?
5. З якою метою складається психолого-педагогічна характеристика здобувача освіти?

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати педагогічну діяльність учителя (або діяльність викладача-практиканта) за структурою педагогічного процесу.

2. Підготувати повідомлення: «Мотивація навчальної діяльності як педагогічна проблема».
3. Скласти орієнтовну психолого-педагогічну характеристику здобувача освіти (на основі спостережень або навчального кейсу).

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

3. Закономірності та принципи навчання. Характеристика основних принципів навчання. Методи і засоби навчання.

Мета: Ознайомити здобувачів освіти із закономірностями й принципами навчального процесу; розкрити суть, зміст і значення основних принципів навчання; визначити класифікацію методів і засобів навчання у сучасній педагогіці.

Основний зміст: Закономірності навчання як об'єктивна основа дидактики. Принципи навчання як керівні положення. Засоби навчання та їх роль. Характеристика окремих принципів навчання. Методи навчання: сутність і класифікація.

Питання для самоперевірки

1. Що таке закономірності навчання?
2. Які основні принципи навчання визначає дидактика?

3. Яким чином реалізується принцип свідомості й активності?
4. Назвіть основні класифікації методів навчання.
5. Яку роль відіграють сучасні засоби навчання в освітньому процесі?

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти таблицю «Закономірності — відповідні принципи навчання».
2. Підготувати повідомлення «Розвиток методів навчання у XXI столітті».
3. Проаналізувати, як реалізується принцип науковості у вашому освітньому середовищі.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 — 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

4. Методи стимулювання навчальної діяльності учнів. Проблема навчання обдарованих дітей.

Мета: Розкрити педагогічну сутність і класифікацію методів стимулювання навчальної діяльності; визначити психолого-педагогічні засади роботи з обдарованими учнями; показати роль мотивації у формуванні позитивного ставлення до навчання.

Основний зміст: Сутність стимулювання навчальної діяльності. Методи стимулювання навчальної діяльності. Мотивація як провідний фактор успіху

навчання. Проблема навчання обдарованих дітей. Педагогічні умови ефективного стимулювання.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає сутність стимулювання навчальної діяльності?
2. Які методи сприяють формуванню пізнавальних мотивів?
3. Як розвивається внутрішня мотивація?
4. Які психолого-педагогічні особливості має обдарована дитина?
5. Які умови забезпечують ефективне стимулювання навчання?

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати короткий реферат «Мотивація як чинник ефективного навчання».
2. Розробити приклад вправи або гри для стимулювання пізнавальної активності.
3. Скласти схему «Педагогічні умови розвитку обдарованості».

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Розділ 1. Суть процесу виховання

1. Процес виховання, його специфіка, компоненти і рушійні сили.

Мета: Ознайомити здобувачів освіти з педагогічним розумінням процесу виховання; розкрити його сутність, структуру та рушійні сили; визначити основні компоненти й закономірності виховної взаємодії педагога та вихованців.

Основний зміст: Сутність процесу виховання. Специфіка процесу виховання. Компоненти процесу виховання. Рушійні сили процесу виховання. Цілісність і системність виховного процесу.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає сутність виховного процесу?
2. Які ознаки відрізняють процес виховання від процесу навчання?
3. Назвіть основні компоненти процесу виховання.
4. Які суперечності виступають рушійними силами виховання?
5. Чому процес виховання вважають цілісною системою?

Завдання для самостійної роботи

1. Побудуйте схему структури процесу виховання.
2. Проаналізуйте, які рушійні сили найчастіше виявляються у виховній практиці.
3. Підготуйте коротке повідомлення «Цілісність виховного процесу: сучасний погляд».

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

2. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання.

Мета: Розкрити етапи та логіку розгортання виховного процесу; показати особливості управління вихованням у сучасному освітньому середовищі; охарактеризувати педагогічні умови ефективного керівництва розвитком особистості.

Основний зміст: Динаміка та етапність процесу виховання. Основні етапи виховного процесу. Управління процесом виховання. Суб'єкти та рівні управління. Умови ефективного управління виховним процесом.

Питання для самоперевірки

1. Які етапи має процес виховання?
2. У чому полягає зміст кожного етапу?
3. Що розуміють під управлінням виховним процесом?
4. Назвіть суб'єктів і рівні управління вихованням.
5. Які педагогічні умови забезпечують ефективність виховного управління?

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти схему «Етапи процесу виховання».
2. Розробити алгоритм управління виховною діяльністю у студентській групі.
3. Підготувати реферат «Моніторинг виховного процесу в закладі освіти».

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пашенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пашенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

3. Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми. Перевиховання: суть, функції, етапи, принципи.

Мета: Розкрити сутність самовиховання та перевиховання як складових процесу виховання; показати умови ефективності самовиховної діяльності; визначити педагогічні принципи перевиховання й роль педагога у цих процесах.

Основний зміст: Сутність самовиховання. Умови ефективності самовиховання. Етапи та прийоми самовиховання. Перевиховання: суть, завдання та функції. Етапи та принципи перевиховання.

Питання для самоперевірки

1. Що таке самовиховання і коли воно виникає?
2. Які умови забезпечують ефективність самовиховання?
3. Які етапи та прийоми властиві самовихованню?
4. У чому полягає сутність перевиховання?
5. Назвіть основні принципи перевиховання.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати таблицю «Самовиховання і перевиховання: спільне й відмінне».
2. Розробити індивідуальну програму самовиховання.
3. Написати коротке есе «Віра педагога в учня як основа перевиховання».

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).

4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

4. Результати процесу виховання. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.

Мета: Охарактеризувати результати процесу виховання як педагогічної системи; визначити критерії та показники вихованості особистості; розкрити шляхи й умови підвищення ефективності виховної діяльності у сучасному освітньому середовищі.

Основний зміст: Сутність результатів виховання. Критерії та показники вихованості. Методи оцінювання результатів виховання. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.

Питання для самоперевірки

1. Що є основним результатом процесу виховання?
2. Назвіть критерії та показники вихованості.
3. Які методи використовуються для оцінювання вихованості?
4. Які чинники впливають на ефективність виховання?
5. Як поєднуються виховання, навчання і самовиховання?

Завдання для самостійної роботи

1. Розробити таблицю «Критерії та показники вихованості особистості».
2. Провести міні-дослідження: “Оцінка рівня вихованості студентської групи”.
3. Підготувати есе “Педагогічна гуманність як умова ефективного виховання”.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).

4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Розділ 2. Основні закономірності та принципи виховання

5. Основні закономірності процесу виховання. Характеристика принципів виховання.

Мета: Розкрити суть і взаємозв'язки основних закономірностей виховання; охарактеризувати систему принципів виховного процесу як провідні ідеї педагогічної діяльності; показати їх значення для ефективної організації виховання особистості в сучасних умовах.

Основний зміст: Поняття закономірностей виховання. Основні закономірності процесу виховання. Принципи виховання: сутність і значення. Основні принципи виховання.

Питання для самоперевірки

1. Що розуміють під закономірностями виховання?
2. Які основні закономірності визначають ефективність виховного процесу?
3. У чому сутність принципів виховання?
4. Назвіть і розкрийте зміст гуманістичного принципу виховання.
5. Як поєднуються принципи цілеспрямованості, природовідповідності та культуровідповідності у вихованні сучасної молоді?

Завдання для самостійної роботи

- Підготуйте схему «Закономірності процесу виховання».

- Розробіть таблицю «Принципи виховання — суть і педагогічне значення».
- Напишіть есе на тему: «Гуманістичні принципи як основа сучасного виховання».

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Розділ 3. Основні напрями виховання

6. Розумове виховання. Формування наукового світогляду.

Мета: Розкрити сутність розумового виховання як педагогічного процесу; визначити його завдання, зміст і засоби; охарактеризувати шляхи формування наукового світогляду особистості; показати роль мислення, пізнавальної активності та критичного ставлення до знань у сучасній освіті.

Основний зміст: Сутність і завдання розумового виховання. Науковий світогляд і його структура. Засоби і методи розумового виховання. Умови ефективності розумового виховання. Формування наукового світогляду у здобувачів освіти.

Питання для самоперевірки

1. Що є сутністю розумового виховання?
2. Назвіть основні завдання розумового виховання.
3. З яких елементів складається науковий світогляд?

4. Які засоби сприяють розвитку мислення?
5. Які умови забезпечують ефективність формування наукового світогляду?

Завдання для самостійної роботи

- Підготуйте есе: «*Моє бачення ролі критичного мислення у сучасній освіті*».
- Створіть інфографіку: «*Структура наукового світогляду*».
- Розробіть план виховного заходу з теми “Формування культури інтелектуальної праці”.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

7. Моральне виховання. Виховання свідомої дисципліни, почуття обов’язку та відповідальності.

Мета: Розкрити зміст і завдання морального виховання; показати значення свідомої дисципліни, почуття обов’язку та відповідальності у формуванні громадянина; визначити шляхи і засоби морального впливу в сучасному освітньому середовищі.

Основний зміст: Сутність і завдання морального виховання. Структура морального виховання. Свідомо дисципліна як результат морального виховання.

Почуття обов'язку та відповідальності. Шляхи і засоби морального виховання. Умови ефективності морального виховання.

Питання для самоперевірки

1. Що становить сутність морального виховання?
2. Які основні завдання морального виховання?
3. У чому різниця між свідомою і примусовою дисципліною?
4. Як формується почуття обов'язку і відповідальності?
5. Назвіть головні умови ефективності морального виховання.

Завдання для самостійної роботи

- Підготуйте приклади педагогічних ситуацій, які сприяють вихованню дисципліни.
- Проведіть спостереження у студентській групі: *“Вияви моральної відповідальності у повсякденній поведінці”*.
- Напишіть есе: *“Повага і довіра — головні умови морального розвитку особистості”*.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

8. Правове виховання. Екологічне виховання. Трудове виховання.

Мета: Розкрити сутність, завдання та взаємозв'язок правового, екологічного і трудового виховання; визначити їх роль у становленні відповідального громадянина; охарактеризувати педагогічні засоби формування правової, екологічної та трудової культури особистості.

Основний зміст: Правове виховання. Екологічне виховання. Трудове виховання. Взаємозв'язок правового, екологічного і трудового виховання.

Питання для самоперевірки

1. Що таке правове виховання і які його головні завдання?
2. У чому полягає сутність екологічного виховання?
3. Які форми трудового виховання є найефективнішими для студентської молоді?
4. Як взаємопов'язані правова, екологічна і трудова культура?
5. Які педагогічні умови забезпечують їх ефективне поєднання?

Завдання для самостійної роботи

- Підготуйте проєкт виховного заходу на тему “Мої права і мої обов’язки”.
- Розробіть план студентської екоакції для покращення довкілля навчального закладу.
- Створіть презентацію “Культура праці як цінність сучасної молоді”.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

9. Економічне виховання. Естетичне виховання. Фізичне виховання.

Мета: Розкрити сутність, завдання та зміст економічного, естетичного й фізичного виховання; показати їх взаємозв'язок у формуванні гармонійно розвиненої особистості; охарактеризувати педагогічні умови реалізації цих напрямів у сучасному освітньому процесі.

Основний зміст: Економічне виховання. Естетичне виховання. Фізичне виховання. Взаємозв'язок економічного, естетичного і фізичного виховання.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає сутність економічного виховання?
2. Які завдання має естетичне виховання?
3. Які основні напрями фізичного виховання?
4. Як пов'язані економічна, естетична і фізична культура людини?
5. Які педагогічні умови забезпечують їх ефективну взаємодію?

Завдання для самостійної роботи

- Створіть схему “Взаємозв'язок напрямів виховання особистості”.
- Підготуйте короткий звіт або презентацію: *“Естетика професійної діяльності педагога”*.
- Розробіть пропозицію виховного заходу: *“Формування культури здорового способу життя серед студентів”*.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Розділ 4. Загальні методи виховання

10. Поняття методу та прийому виховання.

Мета: Розкрити сутність понять *метод виховання* та *прийом виховання*; визначити їх роль у педагогічному процесі; показати взаємозв'язок методів, прийомів і засобів виховання в досягненні мети формування особистості. Основний зміст: Поняття методу виховання. Особливості методів виховання. Класифікація методів виховання. Поняття прийому виховання. Співвідношення методу, прийому і засобу виховання.

Питання для самоперевірки

1. Що розуміють під методом виховання?
2. Які основні ознаки методу виховання?
3. Як класифікують методи виховання?
4. У чому полягає різниця між методом і прийомом виховання?
5. Як пов'язані метод, прийом і засіб виховання?

Завдання для самостійної роботи

- Підготуйте схему «Співвідношення методу, прийому і засобу виховання».
- Розробіть приклади використання різних методів у роботі зі студентами.
- Напишіть коротке есе: «Мій досвід застосування методів переконання і заохочення».

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).

4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

11. Характеристика основних груп методів виховання.

Мета: Розкрити сутність і зміст основних груп методів виховання; охарактеризувати способи педагогічного впливу на свідомість, діяльність і поведінку особистості; визначити умови ефективного використання методів у сучасній виховній практиці.

Основний зміст: Загальна характеристика груп методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності та формування досвіду поведінки. Методи стимулювання діяльності та поведінки. Методи контролю, самоконтролю й оцінювання поведінки. Умови ефективного використання методів виховання.

Питання для самоперевірки

1. Які основні групи методів виховання виділяє педагогіка?
2. У чому полягає суть методів формування свідомості?
3. Як організовується формування досвіду поведінки?
4. Яку роль відіграють заохочення і покарання?
5. Які методи сприяють розвитку самоконтролю особистості?

Завдання для самостійної роботи

- Підготуйте таблицю «Основні групи методів виховання — сутність і приклади».
- Розробіть практичні приклади застосування методів стимулювання у виховній роботі.
- Напишіть есе *«Моє бачення ефективного поєднання слова і дії у вихованні»*.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).

4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Розділ 5. Виховання учнівського колективу

12. Поняття колективу: суть, ознаки, функції, структура. Шляхи згуртування колективу.

Мета: Розкрити суть колективу як соціально-педагогічного явища; охарактеризувати його основні ознаки, функції, структуру; визначити роль педагога у згуртуванні колективу та створенні позитивного морально-психологічного клімату.

Основний зміст: Поняття колективу в педагогіці. Ознаки колективу. Функції колективу. Структура колективу. Етапи розвитку колективу. . Шляхи згуртування колективу.

Питання для самоперевірки

1. Що становить сутність колективу в педагогіці?
2. Які основні ознаки відрізняють колектив від випадкової групи?
3. Назвіть основні функції колективу.
4. Як взаємодіють формальна й неформальна структури колективу?
5. Які основні шляхи згуртування колективу?

Завдання для самостійної роботи

- Складіть схему «Функції та структура педагогічного колективу».
- Підготуйте короткий опис: *“Як створити згуртований студентський колектив”*.

- Напишіть есе “*Морально-психологічний клімат як показник зрілості колективу*”.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

13. Органи учнівського самоврядування. Виховний вплив колективу.

Ознаки колективу.

Мета: Розкрити сутність і структуру органів учнівського самоврядування; показати їх роль у формуванні активної життєвої позиції, громадянської відповідальності та культури співуправління; визначити виховний потенціал колективу як чинника розвитку особистості.

Основний зміст: Поняття та значення учнівського самоврядування. Завдання та принципи учнівського самоврядування. Структура органів учнівського самоврядування. Функції органів самоврядування. Виховний вплив колективу. Умови ефективності учнівського самоврядування.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає сутність учнівського самоврядування?
2. Назвіть основні завдання і принципи його функціонування.
3. Яку роль відіграють органи самоврядування у формуванні колективу?
4. Як колектив впливає на виховання особистості?

5. Які умови забезпечують ефективність самоврядування?

Завдання для самостійної роботи

- Розробіть модель структури самоврядування у вашій академічній групі.
- Створіть приклад положення про студентську раду (або старостат).
- Підготуйте есе *«Колектив як школа громадянського виховання»*.

Освітній блок 4. З історії педагогіки.

Розділ 1. Педагогіка давнього світу.

14. Виховання у первісному суспільстві. Виховання і навчання в країнах Давнього Сходу.

Мета: Розкрити особливості виховання в первісному суспільстві та в країнах Давнього Сходу; показати, як розвиток культури, релігії й державності вплинув на зміст і форми навчання; визначити основні риси виховних систем стародавніх цивілізацій.

Основний зміст: Виховання у первісному суспільстві. Виховання в країнах Давнього Сходу. Загальні риси виховання Давнього Сходу.

Питання для самоперевірки

1. Які основні риси виховання в первісному суспільстві?
2. Як відбувався перехід від природного виховання до організованого навчання?
3. У чому полягають особливості освіти Давнього Єгипту, Індії, Китаю?
4. Які риси об'єднують педагогіку країн Давнього Сходу?
5. Яке історичне значення мають системи виховання давніх цивілізацій?

Завдання для самостійної роботи

- Підготуйте таблицю: *“Порівняльна характеристика виховання в країнах Давнього Сходу”*.
- Напишіть есе: *“Моральне і релігійне виховання у стародавніх цивілізаціях”*.
- Створіть коротку презентацію: *“Виникнення перших шкіл у світі”*.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).

4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

15. Виховання і навчання у Давній Греції та Римі.

Мета: Розкрити сутність і особливості виховання та навчання в Давній Греції та Римі; охарактеризувати мету, зміст і методи античної освіти; визначити внесок античної педагогічної думки у становлення європейської педагогіки.

Основний зміст: Виховання у Давній Греції. Педагогічна думка Давньої Греції. Виховання у Давньому Римі. Відомі римські педагоги. Значення античної педагогіки.

Питання для самоперевірки

1. У чому різниця між афінською і спартанською системами виховання?
2. Які ідеї Сократа, Платона й Арістотеля вплинули на педагогіку?
3. Яким було змістове наповнення римської освіти?
4. У чому полягає гуманістичний зміст античної педагогіки?
5. Яке значення античних ідей для сучасної педагогічної науки?

Завдання для самостійної роботи

- Підготуйте порівняльну таблицю “Виховання у Давній Греції та Римі”.
- Створіть коротку презентацію “Античні ідеали гармонійного виховання”.
- Напишіть есе “Калокагатія як ідеал сучасної педагогіки”.

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Розділ 2. Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей у середньовічній Європі, в епоху Відродження та Реформації.

16. Особливості освітньо-виховної практики та педагогічної думки в епоху середньовіччя. Виникнення університетів. Школа і педагогічна думка в Європі в епоху Відродження та Реформації.

Мета: Охарактеризувати особливості освіти й виховання в епоху Середньовіччя; визначити роль церкви у формуванні шкільної системи; показати історичне значення виникнення університетів; розкрити зміст педагогічних ідей доби Відродження та Реформації.

Основний зміст: Педагогіка і школа епохи Середньовіччя. Роль церкви в освіті. Виникнення університетів. Освіта і педагогічна думка епохи Відродження (XIV–XVI ст.). Реформація і школа. Значення педагогіки Середньовіччя, Відродження та Реформації.

Питання для самоперевірки

1. Які типи шкіл існували в епоху Середньовіччя?
2. У чому полягає історичне значення перших університетів?
3. Як гуманізм вплинув на педагогічні ідеї Відродження?
4. Які нові принципи освіти утвердила Реформація?
5. У чому полягає спадщина цих епох для сучасної освіти?

Завдання для самостійної роботи

- Підготуйте порівняльну таблицю «*Освіта в Середньовіччі, Відродженні та Реформації*».
- Розробіть схему «*Виникнення університетів і структура навчання*».
- Напишіть есе «*Гуманістичні ідеї Відродження у сучасній педагогіці*».

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Розділ 3. Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки (XVII—XX ст.).

17. Педагогічна система Я.-А. Коменського. Реформаторська педагогіка зарубіжних країн кінця XIX–XX ст.

Мета: Ознайомити з педагогічними ідеями Яна-Амоса Коменського як засновника наукової педагогіки; розкрити особливості реформаторських напрямів у зарубіжній педагогіці кінця XIX–XX ст.; показати їхній вплив на сучасну освітню думку.

Основний зміст: Я.-А. Коменський — основоположник педагогічної науки. Вплив ідей Коменського. Реформаторська педагогіка кінця XIX–XX ст. Основні представники реформаторської педагогіки. Значення реформаторської педагогіки.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає головна ідея педагогічної системи Коменського?
2. Які основні принципи його дидактики?
3. Які напрями реформаторської педагогіки сформувались у кінці XIX–XX ст.?
4. У чому спільність і відмінність концепцій Монтесорі, Дьюї, Френе?
5. Як ідеї реформаторів вплинули на сучасну освіту?

Завдання для самостійної роботи

- Підготуйте таблицю «*Педагогічна система Коменського — основні принципи і значення*».
- Складіть короткий огляд «*Педагогічні інновації XX століття*».
- Напишіть есе «*Сучасна школа як втілення ідей Коменського*».

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 — 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlghi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Розділ 4. Історія української школи і педагогіки.

18. Виховання, школа і педагогічна думка в Україні: від Київської Русі до XXI століття. Сучасні тенденції цифрової трансформації та інноваційних педагогічних практик.

Мета: Розкрити основні етапи розвитку освіти і педагогічної думки в Україні; показати становлення національної школи; висвітлити внесок видатних

педагогів, зокрема К. Д. Ушинського, у формування вітчизняної педагогічної традиції, а також окреслити сучасні трансформаційні процеси в педагогічній освіті, зумовлені впливом цифрових технологій, інноваційних методик і зміни ролі педагога в сучасному освітньому просторі.

Основний зміст: Освіта і виховання в Київській Русі. Освіта і педагогічна думка українського Відродження (XVI — перша половина XVII ст.). Освіта і педагогічна думка першої половини XIX ст. Педагогічна система Костянтина Дмитровича Ушинського (1824—1870). Освіта і педагогічна думка в Україні у XX ст. Значення історико-педагогічного досвіду України. Сучасні тенденції розвитку педагогічної освіти України у світлі історико-педагогічного досвіду.

Питання для самоперевірки

1. Які особливості освіти в Київській Русі?
2. Яку роль відігравали братські школи та Острозька академія?
3. У чому полягає педагогічна система К. Д. Ушинського?
4. Які внески в педагогіку зробили Макаренко і Сухомлинський?
5. Які ідеї української педагогіки є актуальними сьогодні?

Завдання для самостійної роботи

- Складіть хронологічну таблицю «*Етапи розвитку освіти в Україні (IX–XX ст.)*».
- Підготуйте повідомлення: «*К. Ушинський — основоположник наукової педагогіки*».
- Напишіть есе «*Українська школа XXI століття як спадкоємиця національних традицій*».

Рекомендована література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. — К.: Академвидав, 2006. — 354 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 — 512 с. (у бібліотеці Коледжу).
4. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkh1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

7. Коломієць В.А., Савастру Н.І., Семенишина І.В. Цифрова трансформація освіти: як VR та AR сприяють розвитку soft-skills. / Журнал «Наукові інновації та передові технології» № 1(41) 2025 (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка». С. 859-871.

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-1\(41\)-859-871](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-1(41)-859-871)

8. Ірина Семенишина, Анна Федорчук, Наталія Савастру. Сучасні тенденції у вищій освіті: роль інтерактивних технологій у покращенні освітнього процесу. / № 4(12) (2025): Суспільство та національні інтереси. Серія “Освіта/Педагогіка”. С. 340-354. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-4\(12\)-340-354](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-4(12)-340-354)

9. Савастру Н.І., Мізюк В.А., Драгієва Л.В. Онлайн-навчання як інструмент підвищення ефективності викладання педагогічних дисциплін: від відеолекцій до інтерактивних вебінарів // «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). Випуск № 12(46) 2024. С. 762-773. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-12\(46\)-762-773](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-12(46)-762-773)

4. Структура освітнього компонента

Назви освітніх блоків і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Лек.	Пр.	Сем.	Інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7
І семестр						
Освітній блок 1. Загальні засади педагогіки						
Розділ 1. Педагогіка: становлення, сучасний стан						
1. Вступна лекція. Педагогіка як наука.	2	2				
Тема 2. Історичний розвиток педагогіки. Напрями педагогіки.	4	2				2
Тема 3. Предмет і основні категорії педагогіки.	4	2				2
Тема 4. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки.	4	2				2

Розділ 2. Наукові дослідження — шлях до розв’язання проблем педагогіки.						
Тема 5. Логіка і методика педагогічних досліджень. Методологія педагогіки.	4	2				2
Тема 6. Методи науково-педагогічного дослідження.	4	2				2
Тема 7. Етапи педагогічного дослідження.	2	2				
Розділ 3. Розвиток, виховання і формування особистості.						
Тема 8. Процес розвитку і формування особистості.	4	2				2
Тема 9. Спадковість і розвиток. Вплив середовища на розвиток і формування особистості.	4	2				2
Тема 10. Розвиток і виховання. Діяльність як чинник розвитку особистості.	4	2		2		2
Розділ 4. Мета виховання						
Тема 11. Поняття мети виховання. Завдання основних напрямів всебічного розвитку особистості.	2	2				
Тема 12. Програма виховання. Цілі виховання.	4	2				
Усього годин за освітнім блоком	42	24		2		16
Освітній блок 2. Теорія освіти і навчання (дидактика)						
Розділ 1. Суть процесу навчання						
Тема 1. Поняття дидактики. Процес навчання. Функції процесу навчання.	4	2				2
Тема 2. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів.	4	2				2
Тема 3. Закономірності та принципи навчання. Характеристика основних принципів навчання. Методи і засоби навчання.	4	2				2
Тема 4. Методи стимулювання навчальної діяльності учнів. Проблема навчання обдарованих дітей.	4	2				2
Разом за I семестр	58	32		2		24
II семестр						
Освітній блок 3. Теорія виховання						

Розділ 1. Суть процесу виховання						
Тема 1. Процес виховання, його специфіка, компоненти і рушійні сили.	4	2				2
Тема 2. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання.	2	2				
Тема 3. Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми. Перевиховання: суть, функції, етапи, принципи.	4	2				2
Тема 4. Результати процесу виховання. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.	2	2				
Розділ 2. Основні закономірності та принципи виховання						
Тема 5. Основні закономірності процесу виховання. Характеристика принципів виховання.	4	2				2
Розділ 3. Основні напрями виховання						
Тема 6. Розумове виховання. Формування наукового світогляду.	4	2				2
Тема 7. Моральне виховання. Виховання свідомої дисципліни, почуття обов'язку та відповідальності.	4	2				2
8. Правове виховання. Екологічне виховання. Трудове виховання.	4	2				2
Тема 9. Економічне виховання. Естетичне виховання. Фізичне виховання.	4	2				2
Розділ 4. Загальні методи виховання						
Тема 10. Поняття методу та прийому виховання.	4	2				2
Тема 11. Характеристика основних груп методів виховання.	2	2		2		
Розділ 5. Виховання учнівського колективу						

Тема 12. Поняття колективу: суть, ознаки, функції, структура. Шляхи згуртування колективу.	4	2				
Тема 13. Органи учнівського самоврядування. Виховний вплив колективу.	2	2				
Освітній блок 4. З історії педагогіки.						
Розділ 1. Педагогіка давнього світу.						
Тема 14. Виховання у первісному суспільстві. Виховання і навчання в країнах Давнього Сходу.	4	2				2
Тема 15. Виховання і навчання у Давній Греції та Римі.	2	2				
Розділ 2. Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей у середньовічній Європі, в епоху Відродження та Реформації.						
Тема 16. Особливості освітньо-виховної практики та педагогічної думки в епоху середньовіччя. Виникнення університетів. Школа і педагогічна думка в Європі в епоху Відродження та Реформації.	4	2				2
Розділ 3. Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки (XVII—XX ст.).						
Тема 17. Педагогічна система Я.-А. Коменського. Реформаторська педагогіка зарубіжних країн кінця XIX-XX ст.	4	2				2
Розділ 4. Історія української школи і педагогіки.						

Тема 18. Виховання, школа і педагогічна думка в Україні: від Київської Русі до XXI століття. Сучасні тенденції цифрової трансформації та інноваційних педагогічних практик.	4	2				2
Разом за II семестр	62	36		2		24
Всього за навчальним планом	120	68		4		48

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розвиток, виховання та формування особистості (теми 8-10 розділу 3. Розвиток, виховання і формування особистості)	2
2	Методи та прийоми виховання. Характеристика основних груп методів виховання (теми 10-11 розділу 4. Загальні методи виховання)	2

6. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Думки видатних педагогів та філософів про національне виховання	2
2	Педагогічна спадщина Г. Ващенко	2
3	Напрями, течії зарубіжної педагогіки	2
4	Ідеї української народної філософії	2
5	Метод педагогічного експерименту. Метод соціометрії	2
6	Я.-А. Коменський та його система поділу дітей відповідно до їх здібностей і характеру	2
7	Соціалізація людини	2
8	Зарубіжні теорії розвитку особистості	2
9	Рушійні сили навчального процесу	2
10	В. Сухомлинський та його думки про загальнонавчальні вміння	2
11	Міжпредметні зв'язки у процесі навчання	2
12	Обґрунтуванням системи дидактичних принципів відомих національних та зарубіжних педагогів	2
13	Народна педагогіка про принципи навчання. Як ви розумієте ці визначення.	2
14	Внутрішні й зовнішні суперечності процесу виховання	2
15	Психолого-педагогічний аспект готовності педагога до виховної діяльності за концепцією національного виховання	2
16	Етапи перевиховання учня	2

17	Народна педагогіка про принципи виховання	2
18	Роль формування інтелектуальних умінь у розумовому вихованні	2
19	Виховання свідомої дисципліни, почуття обов'язку та відповідальності	2
20	Шість завдань правового виховання	2
21	Профорієнтаційна робота в школі	2
22	Методологічні позиції вчених та їх теорії щодо природи виховання.	2
23	Основні риси та представники гуманістичної педагогіки	2
24	Педагогічна думка кінця XVII — XVIII ст. у творах С. Яворського, Ф. Прокоповича, Г. Сковороди	2

7. Методи та форми навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. Словесні методи

Пояснення — розкриття сутності педагогічних явищ доступною мовою.

Бесіда (евристична, репродуктивна, проблемна) — стимулювання логічного мислення, розвиток педагогічного аналізу.

Лекція — системне викладення теоретичного матеріалу з використанням мультимедійної підтримки.

Розповідь — подання матеріалу у формі опису педагогічних ситуацій, історій, прикладів із практики мистецької освіти.

Інструктаж — усне пояснення послідовності дій під час виконання навчального завдання.

2. Наочні методи

Демонстрація (відео, презентації, зразки педагогічних ситуацій, фрагменти навчальних занять).

Ілюстрація (схеми, таблиці, моделі освітніх процесів).

3. Практичні методи

1. Вправи та тренінги — формування умінь комунікації, педагогічної техніки, навичок взаємодії зі здобувачами освіти.

2. Розв'язування педагогічних задач і ситуацій — розвиток аналітичного мислення та прийняття рішень.

3. Моделювання педагогічних дій — створення умовних ситуацій з організації уроків, репетицій, виховних заходів.

4. Методи самостійної роботи здобувачів освіти

Опрацювання літератури та нормативних документів.

Підготовка есе, анкет, схем/порівняльних таблиць тощо.

Педагогічна рефлексія (щоденники спостережень, самоаналіз занять).

Освітній процес з педагогіки організовується у таких **формах**:

1. Лекційні заняття

Спрямовані на:

- системне подання теоретичних основ педагогіки;
- формування цілісного уявлення про закономірності, принципи та методи освітнього процесу;
- осмислення педагогічних категорій у контексті професійної підготовки хореографів.

2. Семінарські заняття

Реалізуються через:

- обговорення ключових педагогічних проблем і концепцій;
- аналіз наукових і нормативних джерел;
- розвиток умінь аргументованого висловлювання та педагогічного мислення.

3. Індивідуальна робота здобувачів освіти

Включає:

- виконання індивідуальних завдань;
- підготовку до занять і підсумкового контролю;
- консультації з викладачем щодо окремих тем курсу.

4. Самостійна робота здобувачів освіти

Спрямована на:

- опрацювання навчально-методичної та наукової літератури;
- аналіз педагогічного досвіду;
- підготовку до практичних і семінарських занять;
- узагальнення та систематизацію навчального матеріалу.

8. Методи та форми контролю

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

Засоби діагностики успішності навчання

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Система оцінювання побудована за 4-бальною шкалою.

1. Есе (4 бали)

- розкриття теми та логічність викладу – 1 бал;
- власна позиція, аргументованість і творчий підхід – 1 бал;
- якість мовного оформлення (грамотність, стиль, структура) – 1 бал;
- своєчасність подання роботи та дотримання вимог до обсягу – 1 бал.

Максимальна кількість балів — 4.

Оцінювання здійснюється з урахуванням змістової глибини, логічності викладу, творчого підходу та культури письмової мови.

2. Коротке повідомлення (4 бали)

- повнота розкриття теми, відповідність змісту меті повідомлення – 1 бал;
- структурна логічність викладу, послідовність аргументації та наукова точність – 1 бал;
- самостійність, творчий підхід, уміння робити узагальнення й висновки – 1 бал;
- якість мовлення та оформлення (чіткість, грамотність, дотримання академічного стилю) – 1 бал.

Максимальна кількість балів — 4.

Оцінювання здійснюється з урахуванням наукової обґрунтованості змісту, логічної структури, рівня самостійності та комунікативної культури виступу.

3. Авторська анкета (4 бали)

- актуальність теми та відповідність меті дослідження – 1 бал;
- структурна логічність і коректність формулювання запитань – 1 бал;
- творчий підхід, оригінальність та методична доцільність анкети – 1 бал;
- якість оформлення (єдина стилістика, грамотність, відповідність вимогам) – 1 бал.

Максимальна кількість балів — 4.

Оцінювання здійснюється з урахуванням наукової обґрунтованості, логічності побудови запитань, рівня інноваційності та практичної цінності анкети.

4. Схема / порівняльна таблиця (4 бали)

- відповідність змісту завданню, логічність і повнота відображення педагогічних понять – 1 бал;
- структурна чіткість, послідовність, коректність співставлення елементів – 1 бал;
- творчий підхід до візуалізації матеріалу, використання узагальнень, власних формулювань – 1 бал;
- якість оформлення (єдина стилістика, охайність, грамотність, відповідність вимогам оформлення навчальних матеріалів) – 1 бал.

Максимальна кількість балів — 4.

Оцінювання здійснюється з урахуванням наукової обґрунтованості поданого матеріалу, логічності структури, ступеня самостійності та візуальної привабливості подання інформації.

5. Виступ із доповіддю на семінарі (4 бали):

змістовність і глибина розкриття теми – 1 бал;

доповідач демонструє розуміння проблеми, використовує теоретичні джерела та приклади, показує зв'язок із темою семінару;

уміння аргументовано висловлювати власну думку, логічність і послідовність викладу – 1 бал;

виступ структурований, тезово логічний, думки підтверджуються доказами, прикладами чи посиланнями на педагогічні концепції;

культура мовлення, чіткість, дотримання регламенту – 1 бал;
виклад грамотний, чіткий, із дотриманням норм української мови, доброзичливий тон, вміння висловлюватися впевнено та по суті;

активність у дискусії, здатність до діалогу та відповідей на запитання – 1 бал; демонструється комунікативна компетентність, уміння обґрунтовано відстоювати позицію, вести фахову дискусію.

Максимальна кількість балів — 4. Оцінювання враховує рівень підготовки, вміння презентувати матеріал професійно та інтерактивно, дотримання академічної етики та регламенту семінару.

Контроль якості знань

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Індивідуальні письмові роботи (есе, авторські анкети, схеми, порівняльні таблиці, короткі повідомлення), подані з порушенням установлених термінів без поважних причин, оцінюються на рівні до 75 % від максимальної кількості балів за відповідний вид діяльності.

Перескладання (повторний захист або повторне подання роботи) можливе лише за наявності документально підтверджених поважних причин — за погодженням з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності

Вимога оригінальності та авторства. Усі письмові роботи повинні відображати **особисту думку, аналіз і висновки здобувача освіти**. Очікується, що здобувачі освіти формують власну інтерпретацію й аргументацію на основі опрацьованих джерел та прослуханих творів.

Правильне посилання на джерела. Використання ідей, фактів або цитат інших авторів допускається за умови **чіткого зазначення джерела** у списку літератури або підписі до роботи. Короткі цитати (у лапках) і перефразування слід супроводжувати посиланням на первинне джерело.

Використання цифрових інструментів і штучного інтелекту. Цифрові сервіси (редактори, перекладачі, генератори ідей) можна застосовувати як допоміжний інструмент для перевірки мови, структурування матеріалу або генерації попередніх тез. У разі використання таких сервісів студент зобов'язаний вказати це у роботі (коротка примітка: «Частково підготовлено з використанням ...»).

Перевірка якості текстів. Для забезпечення чесності та якості робіт може застосовуватися технологічна перевірка на текстову схожість (тест на коректність цитування та посилань). Це робиться лише з метою виявлення фрагментів, які потребують доопрацювання оформлення, а не для покарання.

Наслідки невідповідності вимогам. Якщо робота не відповідає вимогам авторства й оформлення (великі неоформлені запозичення, відсутність посилань чи явна неавторська підготовка), викладач запропонує один із варіантів корекції: повернення на доопрацювання з пониженням максимальної оцінки, письмові рекомендації щодо виправлення, або індивідуальне завдання на заміну. У разі систематичних порушень застосовуються академічні процедури Коледжу.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. У разі об'єктивних причин (хвороба, участь у мистецьких або концертних заходах Коледжу, офіційне представлення закладу на конкурсах тощо) здобувач освіти може пройти навчальний матеріал в онлайн-формі або за індивідуальним графіком, погодженим із викладачем.

Пропущені заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню у формі, визначеній викладачем (усна співбесіда, виконання додаткового завдання, коротке повідомлення або міні-тест).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

ОБ 1	ОБ 2	ОБ 3	ОБ 4	СРС	Семінари. Захист інд. завдань	Екзамен	Всього
T1 – T12	T1- T4	T1- T13	T1- T18	20	8	40	100
6	4	13	9				
32							

Присутність на лекції – ОБ 1 - 0,5 балу; ОБ 2 - 1 бал, ОБ 3 - 1 бал, ОБ 4 - 0,5 балу.

Самостійна робота – 20 балів.

Індивідуальні завдання - есе, схема/порівняльна таблиця, анкета - 4 бали.

Виступ на семінарі - 4 бали.

Екзамен (відповідь на питання білету усно) – 40 балів.

Навчально-методична карта освітнього компонента

Всього: лекції 68 год., семінарські 4 год., самостійна робота 48 год., форма контролю – екзамен

Освітні блоки	Освітній блок 1	Освітній блок 2
Лекції	T1-T12 – 6 балів	T1-T4 – 4 бали
Лекції	Освітній блок 3	Освітній блок 4
	T1-T13 - 13 балів	T1-T18 - 9 балів
Теми семінарських занять	Розвиток, виховання та формування особистості - 4 бали	Методи та прийоми виховання. Характеристика основних груп методів виховання - 4 бали
Самостійна робота	5 індивідуальних завдань по 4 бали - 20 балів	
Види контролю	Екзамен – 40 балів	
	Разом – 100 балів	

9. Питання до екзамену.

1. Педагогіка як наука. Об'єкт і предмет педагогіки. Структура педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Значення педагогіки у підготовці майбутнього фахівця.
2. Об'єкт і предмет педагогіки. Завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. Закономірності та принципи педагогіки. Взаємозв'язок категорій педагогіки.
3. Що таке педагогічне дослідження? Логіка педагогічного дослідження. Етапи педагогічного дослідження.
4. Що таке метод педагогічного дослідження? Розкажіть про 3 основні групи методів педагогічного дослідження.
5. Поняття розвитку особистості. Основні характеристики розвитку. Формування особистості як педагогічний процес. Закономірності розвитку і формування особистості.
6. Спадковість як біологічна основа розвитку. Середовище як соціальний фактор розвитку. Співвідношення спадковості, середовища і виховання. Роль сім'ї та закладу освіти як мікросередовища. Вплив сучасного інформаційного середовища.
7. Взаємозв'язок розвитку та виховання. Сутність діяльності як чинника розвитку. Основні види діяльності, що впливають на розвиток. Активність і саморозвиток особистості. Роль виховання у спрямуванні діяльності.
8. Сутність і поняття мети виховання. Ієрархія виховних цілей. Основні напрями всебічного розвитку особистості. Принципи визначення мети та завдань виховання.
9. Поняття дидактики та її предмет. Структура процесу навчання. Функції процесу навчання. Компоненти процесу навчання.
10. Основні функції діяльності вчителя. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності. Мотивація як рушій навчальної діяльності. Співпраця вчителя й учня як умова успіху навчання.
11. Основні закономірності навчання. Принципи навчання. Характеристика принципів навчання.
12. Сутність стимулювання навчальної діяльності. Методи стимулювання навчальної діяльності. Мотивація як провідний фактор успіху навчання.
13. Проблема навчання обдарованих дітей. Педагогічні умови ефективного стимулювання навчальної діяльності.
14. Сутність процесу виховання. Специфіка процесу виховання. Компоненти процесу виховання.

15. Основні етапи виховного процесу. Управління процесом виховання. Суб'єкти та рівні управління. Умови ефективного управління виховним процесом.

16. Сутність самовиховання. Умови ефективності самовиховання. Етапи та прийоми самовиховання.

17. Перевиховання: суть, завдання та функції. Етапи та принципи перевиховання.

18. Сутність результатів виховання. Критерії та показники вихованості. Методи оцінювання результатів виховання. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.

19. Поняття закономірностей виховання. Основні закономірності процесу виховання.

20. Принципи виховання: сутність і значення. Основні принципи виховання.

10. Оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену із врахуванням поточного оцінювання, а також виконання усіх видів самостійної роботи.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	За шкалою ECTS	За національною системою	Характеристика знань, умінь і навичок здобувача освіти
90 - 100	A	відмінно	Повно та ґрунтовно засвоєно всі теми навчальної програми. Здобувач освіти вільно, логічно та самостійно викладає зміст усіх питань, глибоко розуміє значення педагогічних понять, законів і принципів, уміє творчо застосовувати знання в практичних ситуаціях, повністю виконує всі завдання кожної теми та контролю освітнього блоку в цілому.
82-89	B	дуже добре	Матеріал засвоєно на високому рівні, з незначними неточностями у деталях. Здобувач освіти демонструє міцні знання з основних питань педагогіки,

			володіє термінологією, вміє застосовувати знання при аналізі педагогічних ситуацій, самостійно аргументує власні судження.
74-81	C	добре	Показано загалом правильне розуміння навчального матеріалу, але з окремими неточностями. Здобувач освіти володіє основним теоретичним матеріалом, уміє відтворити його у стандартних ситуаціях, проте потребує уточнення або допомоги при застосуванні знань на практиці.
64-73	D	задовільно	Основний навчальний матеріал засвоєно частково. Виявляються труднощі при узагальненні знань і застосуванні їх у практичних завданнях. Допускаються помилки у визначеннях, прикладах або послідовності викладу. Здобувач освіти розуміє основні положення, але не завжди вміє пояснити їх глибше.
60-63	E	достатньо	Здобувач освіти має мінімальні знання для подальшого навчання, орієнтується в основних поняттях, але слабо володіє логікою і структурою дисципліни. Потребує додаткових консультацій і самостійного опрацювання матеріалу.
35-59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	Рівень знань і вмінь є недостатнім. Матеріал засвоєно фрагментарно, відсутні навички аналізу педагогічних явищ. Не виконано частину завдань, допущено суттєві помилки при поясненні базових понять.

0-34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням)	Матеріал не засвоєно. Відсутні базові знання з основ педагогіки, немає розуміння змісту тем та їх практичного застосування. Потрібне повторне вивчення освітнього компонента.
------	---	--	---

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичні матеріали викладача

- Робоча програма освітнього компонента (із тематичним планом і структурою занять).
- Силабус курсу.
- Конспекти лекцій (у друкованому або електронному вигляді).
- Інструктивно-методичні вказівки до семінарських занять та організації самостійної роботи.

2. Матеріали для самостійної роботи здобувачів освіти:

- Питання для самоперевірки здобувачів освіти.
- Списки рекомендованих джерел із доступом до онлайн-ресурсів.

3. Оціночно-контрольні матеріали

- Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.
- Приклади типових завдань для поточного та підсумкового контролю.
- Екзаменаційні білети.

4. Електронні ресурси

- Електронна освітня платформа (Moodle, Zoom).
- Науково-довідкові матеріали
- Основна та додаткова література (підручники, збірники статей).
- Законодавча база: Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту».
- Професійні стандарти, освітні стандарти МОН України.
- Матеріали науково-практичних конференцій.
- Посилання на репозиторій Коледжу <https://rep.dance-academy.kyiv.ua>

12. Рекомендована література

Основна:

1. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhilPbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

2. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с. (у бібліотеці Коледжу).

3. Пащенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

4. Назаренко О. М. Педагогіка : навч. посіб. / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

5. Княжева І. П. Педагогіка : навч. посіб. / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

6. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. — К.: Видавничий центр «Академія», 2002. — 528 с. https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Додаткова:

1. Теслюк В.М. Індивідуальний стиль педагогічного спілкування викладача: теоретико-методичний аспект: Монографія. – К.: Видавництво Ліра-К, 2016. – 214 с.

2. Михайлюк А. М. Педагогіка : інтерактивний контент : навч.-метод. посіб. / А. М. Михайлюк. — Харків : Каравела, 2022. — 244 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

3. Теслюк В. М. Розвиток педагогічної майстерності викладача : монографія. / В. М. Теслюк. — Київ : Ліра-К, 2021. — 224 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

4. Зайченко І. В., Теслюк В. М., Каленський А. А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. / І. В. Зайченко, В. М. Теслюк, А. А. Каленський. — Київ : Ліра-К, 2024. — 484 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Авторські публікації у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України та до наукометричних баз

1. Galyna Cherusheva, Olena Karpenko, Lesya Verbovska, Mykola Kolomiiets, Nataliia Savastru. THE ROLE OF STAKEHOLDERS IN ENSURING THE

QUALITY OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE: COOPERATION AND PARTNERSHIP // Revista Conhecimento & Diversidade (RCD), eISSN 2237-8049. Vol. 16 No. 44 (2024). Pp. 425-449. <https://doi.org/10.18316/rcd.v16i44.12256>

2. Perminova, L., Vasylyuk-Zaitseva, S., Shapka, I., & Savastru, N. (2023). The Role of Artificial Intelligence in Improving the Quality of Education and Research. *Futurity Education*, 3(4), 46–59. <https://doi.org/10.57125/FED.2023.12.25.03>

3. Semeniuk, R., Holovnia, Y., Huda, O., & Savastru, N. (2024). Innovative Methodologies and Approaches to Teaching with Artificial Intelligence in Ukrainian Higher Education. *Futurity Education*, 4(1), 24–52. <https://doi.org/10.57125/FED.2024.03.25.02>

4. Прилипко В.М., Ірха А.В., Савастру Н.І. Професійний розвиток науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України у контексті цифрової трансформації освіти // Журнал «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина») № 14(32) 2023. С. 390-400. УДК 378(477). [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-14\(32\)-390-400](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-14(32)-390-400)

5. Семенишина І.В., Кочарян А.Б., Савастру Н.І. Майбутнє вищої освіти: роль онлайн-курсів та адаптивних підходів // Журнал «Вісник науки та освіти». № 10(16) (2023). С. 807-821. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10\(16\)-807-821](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10(16)-807-821)

6. Михайлова Л.М., Кочарян А.Б., Савастру Н.І. Вплив мобільності на якість освіти: переваги та виклики в епоху інноваційних технологій // Журнал «Наукові інновації та передові технології». № 13(27) (2023). С. 758-768. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13\(27\)-758-768](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13(27)-758-768)

7. Губарь О. Г., Демидова Ю. О., Савастру Н. І. Роль педагога у впровадженні інклюзивної освіти: компетентності та підходи. // Журнал «Академічні візії», вип. 26 (Грудень).

<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10245466> .

<https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/748>

8. Кочарян А.Б., Рудь А.В., Савастру Н.І. Порівняльний аналіз вищої освіти в країнах ЄС: вивчення різноманітності навчальних програм та методологій // Журнал «Вісник науки та освіти». № 2(20) (2024). Серія «Педагогіка». С. 849-866. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2\(20\)-849-866](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2(20)-849-866)

10. Рудь А.В., Корчак М.М., Савастру Н.І. Формування професійного іміджу викладача у ЗВО: ключові стратегії та практичні рішення.// «Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)): журнал. 2024. № 11(29) 2024. С. 1483-1496. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11\(29\)-1483-1496](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11(29)-1483-1496)

12. Савастру Н.І., Мізюк В.А., Драгієва Л.В. Онлайн-навчання як інструмент підвищення ефективності викладання педагогічних дисциплін: від відеолекцій до інтерактивних вебінарів // «Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). Випуск № 12(46) 2024. С. 762-773. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-12\(46\)-762-773](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-12(46)-762-773)

13. Коломієць В.А., Савастру Н.І., Семенишина І.В. Цифрова трансформація освіти: як VR та AR сприяють розвитку soft-skills. / Журнал «Наукові інновації та передові технології» № 1(41) 2025 (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). С. 859-871. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-1\(41\)-859-871](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-1(41)-859-871)

15. Савастру Н. І., Шевченко Г. В., Безугла Я. І. Інноваційні підходи до розвитку творчої особистості в освітньому процесі: поєднання мистецьких методик і технологій // Modern problems of science, education and society. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Kyiv, Ukraine. 2023. Pp. 599-604. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/10/MODERN-PROBLEMS-OF-SCIENCE-EDUCATION-AND-SOCIETY-9-11.10.23.pdf>

16. Myroshnychenko, V., Savastru, N. & Strelok, N. (2023). Using interactive teaching methods to stimulate student engagement in higher education in Ukraine. Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science. (pp. 19-24). Futurity Research Publishing. Poland, Łódź. 2023.

https://futuritypublishing.com/international_conference_3/

17. Савастру Н.І., Шевченко Г.В., Безугла Я.І. Цінності і міжкультурне виховання: інтеракція між культурною різноманітністю та універсальними цінностями у сучасному освітньому середовищі // Innovative development of science, technology and education. Proceedings of the 1st International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2023. Pp. 293-298.

<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/10/INNOVATIVE-DEVELOPMENT-OF-SCIENCE-TECHNOLOGY-AND-EDUCATION-19-21.10.23.pdf> .

18. Савастру Н.І., Шевченко Г.В., Безугла Я.І. Роль педагога у формуванні ключових компетенцій учнів: аналіз педагогічної практики та теоретичні моделі // Modern problems of science, education and society. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Kyiv, Ukraine. 2023. Pp. 695-699.

<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/11/MODERN-PROBLEMS-OF-SCIENCE-EDUCATION-AND-SOCIETY-6-8.11.23.pdf>

19. Савастру Н.І., Шевченко Г.В., Безугла Я.І. Розвиток культурної компетенції здобувачів освіти через мистецьку освіту: педагогічні стратегії та інструменти // Global science: prospects and innovations. Proceedings of the 4th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Liverpool, United Kingdom. 2023. Pp. 515-519.

<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/4.-GLOBAL-SCIENCE-PROSPECTS-AND-INNOVATIONS-1-3.12.2023.pdf>

20. Савастру Н.І., Шевченко Г.В., Безугла Я.І. Культурні цінності в контексті сучасної освіти: оцінка змін і викликів // Modern problems of science, education and society. Proceedings of the 10th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Kyiv, Ukraine. 2023. Pp.864-868. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/MODERN-PROBLEMS-OF-SCIENCE-EDUCATION-AND-SOCIETY-4-6.12.2023.pdf>

21. Савастру Н.І., Безугла Я.І., Шевченко Г.В. Глобальні тенденції у вищій освіті: міжнародна мобільність та культурна адаптація // V International Scientific and Theoretical Conference «Science of XXI century: development, main theories and achievements». January 26, 2024; Helsinki, Finland. – Pp. 341-342.

<https://previous.scientia.report/index.php/archive/issue/view/26.01.2024>

22. Савастру Н.І., Муравська Г.О., Безугла Я.І. Синергія педагогіки та психології як ресурс ефективної професійної підготовки майбутніх фахівців. / IX Міжнародна науково-практична конференція “SCIENCE IN THE MODERN WORLD: INNOVATIONS AND CHALLENGES”, 15-17.05.2025, Торонто, Канада. С. 524-527.

<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/05/SCIENCE-IN-THE-MODERN-WORLD-INNOVATIONS-AND-CHALLENGES-15-17.05.2025.pdf>

13. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

I семестр.

Розділ 3.

Тема: Розвиток, виховання і формування особистості.

Мета заняття:

Поглибити знання здобувачів освіти про сутність процесу розвитку особистості, чинники її становлення та педагогічні умови формування активної, творчої й соціально зрілої особистості.

План:

1. Характеристика процесу розвитку особистості.
2. Вплив на розвиток особистості спадковості, середовища та виховання.
3. Взаємозв'язок розвитку, виховання і самовиховання.
4. Діяльність і спілкування як провідні чинники розвитку особистості.
5. Педагогічні умови гармонійного розвитку особистості у процесі навчання.

Поточний контроль:

1. Усне фронтальне опитування.
2. Міні-дискусія за питанням: «Що відіграє вирішальну роль у розвитку особистості — природа, суспільство чи виховання?»
3. Аналіз педагогічної ситуації (коротке завдання в парах).

Рекомендована література:

1. Вітвицька С. С. *Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб.* / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Зайченко І.В. *Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник* / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с.
3. Пащенко М. І. *Педагогіка : навч. посіб.* / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
4. Назаренко О. М. *Педагогіка : навч. посіб.* / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Княжева І. П. *Педагогіка : навч. посіб.* / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

Додаткове завдання:

Підготуйте коротке есе (до 1 сторінки) на тему: «Мій педагогічний ідеал особистості».

II семестр.

Розділ 4. Загальні методи виховання.

Тема: Методи та прийоми виховання. Характеристика основних груп методів виховання

Мета заняття:

Сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про систему методів і прийомів виховання, їхню класифікацію та педагогічні можливості; розвивати вміння добирати адекватні методи виховання залежно від вікових, психологічних та індивідуальних особливостей вихованців.

План:

1. Поняття методу та прийому виховання. Засоби виховання.
2. Характеристика загальних методів виховання.
3. Масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи. Виховання учнівського колективу.
4. Позакласна та позашкільна виховна робота. Позашкільні навчально-виховні заклади.

Поточний контроль:

1. Усне фронтальне опитування.
2. Обговорення прикладів педагогічних ситуацій, що ілюструють використання різних методів виховання.
3. Аналіз уривків із педагогічної літератури (короткі повідомлення здобувачів освіти).

Рекомендована література:

1. Вітвицька С. С. *Педагогіка вищої школи : практикум : навч. посіб.* / С. С. Вітвицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2025. — 314 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
2. Зайченко І. В. *Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник* / Київ : Видавництво Ліра-К, 2025 – 512 с.
3. Пащенко М. І. *Педагогіка : навч. посіб.* / М. І. Пащенко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2019. — 228 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
4. Назаренко О. М. *Педагогіка : навч. посіб.* / О. М. Назаренко. — Одеса : Фенікс, 2022. — 146 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs
5. Княжева І. П. *Педагогіка : навч. посіб.* / І. П. Княжева. — Одеса : Університет Ушинського, 2023. — 110 с. . — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/1L8vWlkhi1PbQSBjDfRf-PjqxpeU_FeNs

14. Методичні рекомендації з вивчення освітнього компонента, проведення семінарських занять та організації самостійної роботи здобувачів освіти

1. Вступ

Методичні рекомендації призначені для забезпечення якісного вивчення освітнього компонента *«Педагогіка»* здобувачами освіти бакалаврського рівня у КМАТ імені Сержа Лифаря. Вони спрямовані на вдосконалення змістового, методичного та організаційного аспектів навчальної діяльності здобувачів освіти, формування у них цілісного уявлення про педагогіку як науку і практику виховання та навчання людини.

Педагогіка займає провідне місце у системі підготовки майбутніх фахівців, оскільки забезпечує засвоєння основних закономірностей розвитку, виховання та формування особистості, розвиток професійного мислення, комунікативної компетентності й педагогічної культури.

Зміст освітнього компоненту передбачає лекційні, семінарські заняття, а також значний обсяг самостійної роботи здобувачів освіти. Взаємозв'язок цих форм сприяє розвитку здатності до аналітичного мислення, рефлексії, саморозвитку та професійного зростання.

2. Методичні рекомендації до лекційних занять

Лекції є провідною формою організації навчального процесу, що забезпечує систематизоване, цілеспрямоване подання науково обґрунтованого матеріалу. Основна мета лекцій — **ознайомлення здобувачів освіти з теоретичними основами педагогіки, її понятійно-категоріальним апаратом, закономірностями та тенденціями розвитку сучасної освіти.**

Особливості проведення лекцій:

- логічна послідовність викладу матеріалу відповідно до структури навчальної програми;
- забезпечення зв'язку теорії з педагогічною практикою;
- використання інтерактивних методів (евристична бесіда, дискусія, проблемні питання);
- застосування мультимедійних технологій, презентацій, візуальних матеріалів;
- створення ситуацій мотивації, які стимулюють пізнавальну активність здобувачів освіти.

Ефективною є практика **лекцій-презентацій, лекцій-дискусій, лекцій-візуалізацій**, у яких теоретичний матеріал супроводжується ілюстраціями, схемами, цитатами з педагогічної літератури.

Важливо забезпечити методичний зв'язок лекцій із семінарами: кожна лекція повинна завершуватися коротким аналітичним підсумком, який формує у здобувачів розуміння того, як застосувати отримані знання на практиці.

3. Методичні рекомендації до семінарських занять

Семінарські заняття є невід'ємною складовою навчального процесу, спрямованою на **поглиблення теоретичних знань і формування практичних умінь**. Вони забезпечують інтерактивну взаємодію між викладачем і здобувачами освіти, формують навички аргументованого висловлювання, участі в дискусії, аналізу педагогічних явищ.

Основні завдання семінарів:

- розкриття сутності педагогічних понять і закономірностей;
- розвиток умінь порівнювати, узагальнювати, робити висновки;
- формування навичок самостійного пошуку, аналізу й критичної оцінки наукової інформації;
- виховання культури педагогічного спілкування.

Типи семінарів:

1. **Тематичні семінари** — обговорення ключових питань розділу або теми.
2. **Проблемні семінари** — робота з дискусійними питаннями педагогічної теорії.
3. **Семінари-практикуми** — відпрацювання умінь аналізувати педагогічні ситуації, розробляти методичні рішення.
4. **Семінари-диспути** — колективне обговорення протилежних точок зору.

Форми організації роботи на семінарах:

- індивідуальні та групові доповіді;
- обговорення кейсів, педагогічних ситуацій;
- моделювання елементів уроків чи виховних заходів;
- міні-дискусії;
- аналітичні виступи-рефлексії після перегляду педагогічних відеофрагментів.

Критерії оцінювання роботи на семінарах:

- ступінь підготовленості до заняття (повнота опрацювання літератури);
- логічність і доказовість відповідей;
- активність у дискусії, культура мовлення;

- уміння застосовувати теоретичні знання до аналізу практичних ситуацій;
- самостійність суджень.

Для підвищення ефективності семінарів рекомендується залучати здобувачів освіти до **підготовки питань, добору цитат і джерел**, створення коротких аналітичних оглядів, мініпрезентацій або рецензій на виступи колег.

4. Організація самостійної роботи здобувачів освіти

Самостійна робота є **важливою складовою навчального процесу**, спрямованою на формування навичок самоосвіти, відповідальності, організації власної діяльності та застосування знань на практиці.

Завдання самостійної роботи:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- вивчення рекомендованої літератури;
- виконання індивідуальних і творчих завдань;
- підготовка до семінарських занять, тестового та підсумкового контролю.

Основні види самостійної роботи:

1. **Аналітичні завдання** — підготовка коротких повідомлень, есе, тез виступів.
2. **Практичні завдання** — аналіз педагогічних ситуацій, складання схем, таблиць, опорних конспектів.
3. **Науково-пошукові завдання** — підготовка рецензій, порівняльних оглядів літератури, створення педагогічних кейсів.
4. **Інтерактивні форми** — виконання завдань у системах електронного навчання, участь у форумах, онлайн-дискусіях.

Рекомендовано поєднувати **традиційні та інноваційні підходи** — використання друкованих джерел, електронних бібліотек, наукових платформ (*Google Scholar та ін.*).

Орієнтовний розподіл часу самостійної роботи:

- опрацювання конспектів лекцій — 30%;
- підготовка до семінарів — 40%;
- виконання індивідуальних завдань — 20%;
- підсумкове узагальнення матеріалу — 10%.

Результати самостійної роботи можуть оцінюватися у формі усних відповідей, тестів, мініпроектів або захисту коротких творчих завдань.

5. Висновки

Системний підхід до організації лекцій, семінарів і самостійної роботи забезпечує цілісне засвоєння навчального матеріалу та розвиток професійних компетентностей майбутнього педагога.

Ефективне поєднання різних форм навчальної діяльності сприяє формуванню педагогічного мислення, умінь аналізувати, планувати й прогнозувати результати виховного впливу.

Успішність засвоєння курсу *«Педагогіка»* визначається активною участю здобувачів у семінарах, умінням аргументовано висловлювати позицію, застосовувати знання на практиці, здійснювати рефлексію та самооцінку.